

ፈጽሚ ውሳኔ ዶብን ብይን እገዳን አይዛመዱን፡

ክልተ ዙተኣሳሰር ዘይብሎም ነገራት ወይ ክስተታት ኣብ ሓደ ኣምጺእካ ከተዛምድ ምፍታን መጀመርያ ዘይ ስነ መጎታዊዮ። ካልኣይ እቲ ጉዳይ መሊሱ ክተሓላለኽሞ መሰረታዊ ፍታሕ ከይረኽብ ክቅጽል ድሌት ከምዘለካ ዘመልክትዮ። ሳልሳይ ንዘይመትከላዊ ስጊንጥራዊ ባህሪኻ ዝሕብርዮ። ራብዓይ ኣብ ህዝቢ ዘለካ ሕሉፍ ንዕቀት ዘርእዮዮ። እዚ ከምዚ ዓይነት ባህርን ልምድን ከኣ፡ ዘይስነ-ፍልጠታውን ዘይንቡርን ብምጻኑ፡ ብሰላምን ብሕግን መደምደምታ ክትገብረሉ ኣዝዮ ኣጸጋሚዮ።

ጉጅለ ህግደፍ ካብ ውልደቱ ዝኸተሎ ፖለቲካዊ ኣንፈት፡ ዘውጸኦ ፖሊሲ፣ ዝኣትዎ ቃል፡ ዝፍጽሞ ተግባር፡ ብዙሕ ኣብ ፖለቲካዊ ዓለም ካብ ዝረከን ዝሰማዕን ንቡር ዝበሃል ኣካይዳ ዝወጽኦ፡ ዘይንቡር ብሕታውን ፋላውንዮ። ኣብ በረኻ እንከሎ፡ ኣብ ልዕሊ ጠረጴዛ ጭርሖ ምሕዝነትን ስምረትን ሓዙ ይዛተ፡ ብትሕቲ ጤረጴዛ ፍሩያት ካድራት መዛትይቱ ይቀትል። ቀዲሙ ይሃርም፡ ተገልቢጡ ቀዲሙ ተበዲለ ኢሉ ይኸስስ። ኣብ መድረኽ ወጺኡ 3 ሚሊዮን ተጋዳላይ ኣለኒ ይብል (ህዝቢ ኤርትራ ኩሉ ነጻነትዮ ዝደሊ ንማለትዮ) ብተግባር ነቲ በዓል ቤት ናይቲ ቃልሲ ዝኸነ ህዝቢ፡ ብዘይካ ወራሪ ግዳማዊ ጸላኢ፡ ፈታዊ ይገብሮ ኢልካ ዘይግመት ብዘስካሕክሕ ጭካኔ ሓይልታት ኣዋፊሩ ገፊፉ የዕጥቕ። ብወግዒ ዘይተሸራረፈ ሃገራዊ ነጻነት ይዝምር፡ ብታሕቲ ታሕቲ ምልኣት ዝጎደሎ ዝተሸራረፈ ሃገራዊ ነጻነት ንምቕባል ይሸማገል። ኮታ ህዝባዊ ሕቶ እናቃለሐ ብኣንጻሩ ዘይ ህዝባዊ ዘይደምክራስያዊ ምስጢራዊ ጉጅላዊ ኣሰራርሓ ይክተል ነይሩ።

ሰራዊት መግዛእቲ ተባሪሩ ርኻብ ሃገራዊ ፖለቲካዊ ስልጣን ካብ ዝረገጸላ ጀሚሩ ድማ፡ ንህዝቢ ብመብጸዓን ጥልመትን፡ ብሓይልን ጥበራን እናፈራረቐ ኣምበርኪኹ ከመሓድሮ ጀሚሩ። ተሓቢእሉ ዝክበረ ሕጽነት ነጻነት እናተዛዘመ፡ ህዝቢ ፍርያት ናይቲ ብመስዋእቲ ደቁ ዝመጽኦ ነጻነት ክረክብ ሕቶ ከልዕል ኣብ ዝጀመረሉ ድማ፡ ካብ ሓደ ርእሰ ሓያል ሃገር ንዝተዋህቦ ዕማም ክፍጽምን ኣቓልቦ ህዝቢ ካብ ውሽጢ ንግዳም ክቕይርን (ብሓደ እምኒ ክልተ ዑፍ ክትሃርም ምሕላንዮ።) ኣብ ልዕሊ መንግስቲ ሱዳን ጀሃድ ሰዲዱለይ ኢሉ ኩናት ከፊቱ። ኣብ ውሽጢ ሰለስተ ወርሒ ክዓልዎን ነበረ ክገብርን ዓቕምን መደብን ኣለኒ ክብል ብወግዒ ፈኪሩ። ንፈታዊኻ ብድድ ኢልካ ሰላሙ ምዝራግ ምህራም ካብ በጋሚዶኣዊ ባህሪ ዝውለድ ስጊንጢር ኣካይዳዮ።

ምስ ኢትዮጵያ፡ ኣብ ጽባሕቲ ኣብ መንጎ ክልቲኦም መንግስታትን ህዝብታትን ተፈጢሩ ብዘሎ ምውቕ ዝምድና ንክልቲኦም ሃገራት ዘራኽብ መስመራት ትርጉም ናብ ዘይብሉ ተሰጋጊሩዮ" "ብኮንፈደረሽን ክንተኣሳሰር ኢና" ኢሉ ዝገለጸሉ፡ ንህዝብታት ኤርትራ ንምሽቓል ንምድኻም ንምብትታን ከምኡ ገይሩ ቀጻልነት ጉጅላዊ ስልጣኑ ከውሕስ ኮነ ኢሉ ዶብን ባድመን ኣሳቢቡ ኣብራሲ ኩናት ከም ዝውላዕ ገይሩ። ነዚ ሓቂዚ ነቲ ኩነታት ብቐረባ ዝፈልጡ ኤርትራውያን ኢትዮጵያውያን ዝምስክርዎ ጥራሕ ዘይኮነ፡ ኮሚሽን ካሕሳ ነቲ ጎንጹ ዝጀመረን ዝወረረን መንግስቲ ኤርትራዮ ክብል ብወግዒ ዘረጋገጸን፡ ንሱውን ብወግዒ ኣሚን ኢሉ ተቐቢልዎ ዝሓደረዮ።

ጠንቂ ናይቲ ኣሸሓት ህይወት ሰብ ዝበልዕ፡ ቢሊዮናት ሃብቲ ዝሃሞኽ ኩናት ብዘደገፈገፈ ጥራሕ ዝይኮነ፡ እቲ ኩናት ብሓይሊ ደኣምበር ብሕጊ ክፍታሕ ድሌት ኣይነበርን። እቲ ኩናት ኣብ ከባቢ ዶባት ዘይኮነ ኣብ ኣዲስ ኣበባ ብሰዓራይነቱ ክዛዘም ምጻኑዮ ዝፍክር ዝጀሃር ነይሩ። ተጠሊዑ ክሳብ ዘእዊ ምስተቐጥቀጠን ስልጣኑ ኣብ ገምገም ውድቀት ምስ በጽሖን ግን፡ ኣድሕኑኒ ኢሉ ክጣራዕን ናብ ሕጊ ከምርሕን ተገዲዱ። ክልቲኦም ወገናት ዝተሰማምዕሉ ዓለማዊ ተፈላጥነት ዘለዎ ፈራዲ ኣካል ቆይሙ፡ መስርሕ ፍርዲ ድማ ብ13 ሚያዝያ 2003 ተዛዘሙ። ኣብ ከባቢ ጸራና ዝርከብ ስቡሕ ሕርሻን ብዙሕ ህዝቢ ዝርከበሉ ቦታታት ሓውሲኻ ኣብ ግዝኣት ኤርትራ ዝክበረ ሰፊሕ መሬት ናብ ኢትዮጵያ ክኣቲ ተበይኑ። ነታ

ከም መበገሲትን መጣልዒት ፖለቲካዊ ጸወታን ዝግልገለላ ዘሎ ቁሽት ባድመ ሓውሱ ገለ ኣብ ግዝኣት ኢትዮጵያ ዝነበረ መሬት ድማ ናብ ኤርትራ ክኸውን ተወሲኑ።

ስለዚ ከኣ እቲ ወራሪ ምዃኑ ብሕገ ዝተረጋገጸ ህግደፍ፡ ባድመ ናባኻያ ስለ ዝተባህለ ካብ ህዝብታት ኤርትራ ኣብሊጹ ከሰራሰራ ይረኣ ኣሎ። ህግደፍ ስልጣኑን ስልጣኑን ጥራሕ ምበር፡ ብልኡላዊ ህዝብን ልኡላዊ ግዝኣትን ኤርትራ ዘይገድስ ምዃኑ ሕጂ ኣብ ከመይ ኣለና ጭቡጥ ምስክር'ዩ። ህግደፍ ንነበርቲ ዓድታት ክኒን ቅኒቶ ከምዘይናቱ ዝረሰዐ ጉድለ'ዩ። ዜጋታት ኤርትራ ብሰንኩ ካብ ቤቶም ወጺኦም፡ ግዳይ ነጋዶ ሰብ፡ ምድራ ባዳ ሰሃራ፡ ዓሳታትን ባሕርን ማእሰርትን ክኾኑ እንከለው፡ ኣይኮነን መንግስታዊ ሓላፍነት ተሰሚዖም ግቡኡ ክፍጽም፡ ሰብኣዊ ተደናጋጽነት ዘየርኡ ብወግዒ እንቋዕ ኮኑ ዝብል ጨካን ጉድለ ምዃኑን'ዩ።

ኣብዚ ዝሓለፈ ሰሙን ሓድሽ ቀዳማይ ሚኒስትር ኢትዮጵያ፡ ዶ/ር ኣቢይ ኣሕመድ ኢትዮጵያ ምስ ኤርትራ ዘለዋ ዘይምቅዳው ብሰላም ንምፍታሕ ድልውቲያ ክብል ንዝሃዞ መግለጺ፡ ኣብ ዝሃዞ መልሲ፡ ብዘይካ ናይ ክልቲኡ ጠንቂ ወይ መበገሲ ንሱ ባዕሉ ምዃኑ፡ ብባህሪ፣ ብግዜ፣ ብዕላማ፣ ብይን ብዘሕለፉ ኣካላትን ትካላትን ፈጸሙ ዘይራኽቡ፡ ፈጽሚ ውሳኔ ዶብ ምስ ብይን እገዳ ኣላጊቡ ነገራት ከዛብዕ ጀሚሩ ኣሎ። ቀዳማይ ሚኒስትር ኢትዮጵያ ኣብ መንጎ ክልቲኦቶም ኣሕዋት ህዝብታት ከቢድ ጸገም ፈጠሩ ዘሎ ኣይሰላም ኣይኩናት ኣተሃላልዋ ንምፍታሕ'ዩ ድልውነቱ ገለጹ። ህግደፍ ግን ምስቲ ጉዳይ ፈጸሙ ዘይራኽቡ ቅድመ ኩነት ሓዙዩ ዝቐርብ ዘሎ። ባዕሉ ብሃላሊ ባህሪኡ ጸዋዕ ዘምጸኦ ብቤት ምኽሪ ጸጥታ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ዝተነብረሉ፡ ናብቶም ቀንዲ ውሳኔት ወሰንቲ ኣካላቱ ዘነጸጸረ እገዳ ምስኡ ይለዓለለይ፡ እንተዘይኮነ ግን ንፍታሕ ድልዊ ኣይኮነን ይብል ኣሎ።

እዚ እንታይዩ ዝሕብር? ቀጻልነት ስልጣኑ ብዘይካ ኣብ ኩናትን ዕግርግን፡ ኣብ ሰላምን ልዕልና ሕገ ዝሰፈኖ ባይታ ክቕጽል ዘይኸእል ምዃኑን ከቢድ ስግኣት ከም ዘለዎን'ዩ። እዚ ኣቐዲሙ'ውን መሬት ይግበኣኒ ሽፋን ገይሩ ብባድመ ኩናት ዝኸፈተሉ ምክንያት፡ ንህዝብታት ኤርትራ ክጠቅም፡ ልኡላዊ መሬት ኤርትራ ድማ ከኸብር ካብ ዝብል ሓላፍነታዊ ስምዒት ዘይኮነ፡ ብዋጋ ህይወትን ሃብትን ኤርትራውያን ብሓዊ እናተጸወት ኣብ ኮረሻ ስልጣን ንምቕናይ ዝዓለመ ምንባሩ ዘረጋግጽ'ዩ። ባድመ ክሳብ ዘይተረከብና ብዝብል ሃገር ብሃገራ ን16 ዓመታት ብዘይዝኾነ ፖለቲካውን ቁጠባውን ንጥፈታት ኣብ ትሕቲ ከቢድ ተነጽሎ ኣብ ጸላም ክትነብር፡ ህጻነትን መንእሰያትን ዕድሎም ወተሃደራዊ መዓስከር ሳዋን ውትህድርናን ክኸውን፣ ዘቤታዊ ጭቆና ዝወለዶ ክፋእ ኣማራጺ ስደትን ምብትታንን ሰማይ ክዓርግ ዝገበረሉ፡ ስሰዐ ስልጣን ደኣምበር ንህዝብን ሃገርን ካብ ዘለዎ ክብርን ሓልዮት ተበጊሱ ከምዘይኮነ፡ ንበሃማትን ስሚዕታውያንን ብብሩህ ዝሕብር'ዩ።

ስለዚ ብዶብ ዝተመኸነዩ ነዊሕ ግዜ ዝወሰደ ጸገም ንምፍታሕ ድልዊዩ ንዝበለ ቀዳማይ ሚኒስትር ኢትዮጵያ፡ ቤት ምኽሪ ጸጥታ ዝበየነልና እገዳ'ውን ምስኡ ማለት እንታይ ማለት'ዩ? ቅድሚ 16 ዓመት ካብ ዘሄግ ኔዘርላንድስ ዝተዋህበ ዶባዊ ፍርድን ብ2009 ን 2011 ዘባዊ ሰላም ብምህዋኽ፡ ምስ ኣሸበርቲ ድማ ብምትሕብባሩ መሰረት ገይሩ ካብ ኒው ዮርክ ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ፡ ቤት ምኽሪ ጸጥታ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ዝበየነሉ እገዳን ኢትዮጵያ ብኸመይ ክትምልሶዩ ቅድመ ኩነት ኣቕሪቡላ? ኣመት ናይዚ ዶባዊ ጎንጸ ክፍታሕ ኣይደልን ኣየዋጽኣኒን ንቀጻልነት ስልጣኑይ ሓደጋዩ ዝብል'ዩ። ምክንያቱ ፈጽሚ ውሳኔ ዶብን ብይን እገዳን ፈጸሙ ዘይዛምድን ዘይራኽቡን ስለዘይብሉ።

ብሓልዮት ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ ዝፍኖ፡ ድምጺ ሰላምን ደሞክራሲን ኤርትራ፡ 16-04-2018